

Kestävää kehitystä sitoumuksilla ja green deal - sopimuksilla

Kestävän kehityksen
yhteiskuntasitoumuksen vuosi 2022

TÄTÄ ON SITOUMUS2050-PALVELU

AGENDA2030

YK:n kestävän kehityksen Agenda2030-toimintaohjelma kattaa kaikki kestävän kehityksen ulottuvuudet: sosiaalisen, taloudellisen ja ympäristöllisen. Suomen valtion tekemä kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus on keskeinen väline näiden globaalien tavoitteiden toteuttamiseksi Suomessa.

KONKREETTINEN TYÖKALU

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus on esimerkki Suomen tavasta toteuttaa kestävää kehitystä käytännössä. Sitoumustyö tuo yritykset, kansalaisyhteiskunnan toimijat ja julkisen sektorin yhteen ainutlaatuisella tavalla. Sitoumuksen takana on Suomen kestävän kehityksen toimikunta. Idea on yksinkertainen – konkreettisia tekoja, mitattavia tuloksia.

AKTIIVISTA RAPORTOINTIA

Sitoumuksen tekijät raportoivat sitoumustensa edistymisestä vapaaehtoisesti Sitoumus2050 -palvelussa. Raportit ovat suoraan nähtävissä kunkin sitoumuksen yhteydessä.

TEKOJA

Yhteiskuntasitoumuksessa eri toimijat sitoutuvat edistämään kestävää kehitystä kaikessa työssään ja toiminnassaan. Tämä toteutuu tekemällä toimenpidesitoumus Sitoumus2050.fi-palvelussa. Sitoumuksen on luotava uutta ja oltava mitattava sekä noudatettava kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen periaatteita. Sitoumuksen voi kohdistaa yhteen tai useaan tavoitteeseen.

Kestävän kehityksen strategian kuusi muutosaluetta

Sitoumus2050 - näyteikkuna vaikuttavaan kestävän kehityksen työhön

Suomessa tehdään vapaaehtoisesti vaikuttavaa työtä kestävän kehityksen vauhdittamiseksi niin yrityksissä, kunnissa, järjestöissä, valtionhallinnossa kuin yksityishenkilöiden toimesta.

Tämän työn näyteikkunana toimii Sitoumus2050 - palvelu, joka kannustaa kunnianhimoisten tavoitteiden asettamiseen ja esittelee monipuolisesti Suomessa tehtävää vastuullisuustyötä.

TOIMENPIDESITOUMUKSET

KESTÄVÄN ELÄMÄNTAVAN SITOUMUKSET

GREEN DEAL -SOPIMUKSET

RAVITSEMUSITOUMUKSET

YMPÄRISTÖMERKKISITOUMUS

ELINTARVIKEALAN MATERIAALITEHOKKUUDEN SITOUMUS

Vuoden 2022 palkitut sitoumukset

Kestävän kehityksen toimikunta ja muut sitoumustyyppien hallinnoijat palkitsevat vuosittain parhaita kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksen tekijöitä. Vuonna 2022 tunnustuksen saivat:

KOUVOLAN KAUPUNKI

Kouvolan kaupunki vahvistaa kestävää elämäntapaa varhaiskasvatuksen arjessa. Varhaiskasvatyksiköissä toteutetaan yksikkökohtaisia ympäristökasvatussuunnitelmia, vahvistetaan luontosuhdetta ja ulkoillaan runsaasti päivittäin. Kouvolan varhaiskasvatuksen kattositoumukseen on liittynyt jo lähes 30 päiväkotia:

Lisätietoja

<https://sitoumus2050.fi/toimenpidesitoumukset#/details/495416>

SUOMALAISET

KEHITYSJÄRJESTÖT FINGO Ry

Tavoitteena on mm. hankintojen vastuullisuuden parantaminen, kasvisruokapäivien ja julkisen liikenteen käytön lisääminen, energiakulutuksen vähentäminen sekä kestävän kehityksen osaamisen kasvattaminen henkilöstön koulutuksilla.

Lisätietoja:

<https://sitoumus2050.fi/toimenpidesitoumukset#/details/551556>

VEIKKO LEHTI OY

Yritys kehittää öljyjätehuoltoa omalla toimialueellaan edistään samalla voiteluöljyjen kiertotaloutta. Lisäksi yritys pyrkii muuttamaan rakentamisessa käytettyjen kalvomuovien ohjautumista yhä vahvemmin uusiksi kalvomuovien tuotannossa käytettäviksi kierrätysraaka-aineiksi.

Lisätietoja

<https://sitoumus2050.fi/green-deal#/details/610017>

VANTAAN KAUPUNKI

Vantaa on lähtenyt mukaan kolmeen green deal -sopimukseen sitoutuen päästöttömien työmaiden, varhaiskasvatuksen kemikaaliturvallisiin hankintoihin ja kestävään purkamiseen. Vantaa on ottanut roolia hankintakriteerien luomisessa, sekä edellyttää purku- ja korjaushankkeissaan purkukatselmusta. Lisätietoja <https://sitoumus2050.fi/green-deal#/details/574249>

COMPASS GROUP

Yritys kehittää reseptivalikoimaansa ravitsemussuositusten mukaisiksi. Vuonna 2021 uusista kehitetyistä resepteistä 43% täytti sydänmerkkiaterian kriteerit. Lisäksi yritys tavoittelee pakkausmateriaalien ympäristövaikutuksen pienentämistä. Lisätietoja

<https://sitoumus2050.fi/ravitsemus-sitoumukset#/details/574883>

Sitoumukset 2022 lukuina

TOIMENPIDESITOUMUKSET

2731 Sitoumusten lukumäärä

174 Uutta sitoumusta vuonna 2022

Uudet kattositoumukset:

Fiksusti töihin

Jyväskylän kaupungin

luontopositiivinen Jyväskylä

Ympäristömerkkisitoumus

RAVITSEMUSITOUMUKSET

95 Liittyjää

10 Uutta sitoumusta vuonna 2022

ELINTARVIKEALAN MATERIAALITEHOKKUUDEN SITOUMUS

11 Liittyjää vuonna 2022

2019–2021 sitoutuneet yritykset saavuttivat

- ✓ 18 miljoonan euron kustannussäästöt
- ✓ 25 miljoonaa kiloa vähemmän jätettä
- ✓ 12 miljoona kiloa ruokahävikkiä vähemmän

GREEN DEAL –SOPIMUKSET*

131 Liittyjää

28 Uutta sitoumusta vuonna 2022

*4 sopimuksen väliarviointi on käynnissä

VUODEN LOPUSSA
SITOUMUKSIA OLI
YHTEENSÄ

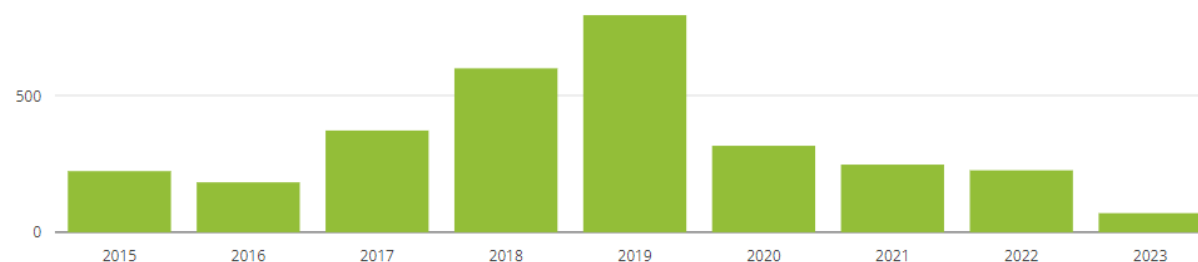
2961

Vuonna 2022 tehtiin

227

uutta sitoumusta!*

Kuva: Sitoumusten määrät vuosittain

Kestävän kehityksen toimenpidesitoumus

VUODEN LOPUSSA
TOIMENPIDESITOUMUKSIA
OLI YHTEENSÄ

2731

Yritykset ja julkiset organisaatiot sekä järjestöt ja yhteisöt voivat antaa konkreettisen kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksen. Sitoumuksilla viedään eteenpäin Agenda 2030 kestävän kehityksen toimintaohjelman tavoitteita. Toimenpidesitoumukset tehdään Sitoumus2050.fi-palvelussa.

Toimenpidesitoumuksilla toimijat sitoutuvat omalta osaltaan edistämään yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden toteutumista.

Sitoumuksen laatija asettaa sitoumukselleen tavoitteet, mittarit sekä aikataulun. Sitoumuksen on luotava uutta, oltava mitattava sekä noudatettava kestävän kehityksen periaatteita. Sitoumuksen voi kohdistaa yhteen tai useaan yhteiskuntasitoumuksen kahdeksasta tavoitteesta.

Toimenpidesitoumuksen avulla organisaatio voi luoda kattositoumuksen, ja kutsua kumppanit mukaan kestävyystavoitteiden toteuttamiseen, sekä seurata yhteisen työn tulosten vaikutuksia.

Sitoumustyyppiä seuraa valtioneuvoston kanslia ja pääministerin johtama kestävän kehityksen toimikunta.

Vuonna 2022 tehtiin 174 uutta toimenpidesitoumusta!

VUOTTA ÅR YEARS

Esimerkkejä toimenpidesitoumusten raportoiduista saavutuksista 2022

34 t. (CH₄)

Kaasunsiirrosta vastaava valtionyhtiö Gasgrid ennaltaehkäisi ja vähensi yhteensä 34 tonnia metaanipäästöjä vuonna 2022 hyvän suunnittelun, asiakasyhteistyön ja tehokkaiden operatiivisten toimien avulla.

25 > 70 %

Kultainto-verkkopalvelu saavutti vuonna 2022 70 % kotimaisuusasteen, verrattuna 25% prosentin lähtötasoon.

- 20 %

50 % > 75 %

Venetaxi.com paransi polttoainetalouttaan 20 % vuonna 2022. Lähtötaso: 16 l / h (keskimäärin 2 matkustajalla) Tavoitetaso: 12 l / h (keskimäärin 2 matkustajalla) Toteuma: 13 l / h (keskimäärin 4 matkustajalla). Hyötykäytetty jäte kokonaisjätteestä lisääntyi puolesta 75 %.

20 %

Pääkaupunkiseudun turvakoti Ry vähensi ruokahävikkiään 20 %. Lisäksi kierrättäminen on lisääntynyt kaikissa toimipisteissä.

Ravitsemussitoumukset edistävät terveyttä ja hyvinvointia

Ravitsemussitoumus on suomalainen toimintamalli, joka auttaa ja kannustaa ruoka-alan toimijoita sekä sidosryhmiä parantamaan ruokavalion ravitsemuslaatua sekä edistämään ravitsemusvastuullisia toimintatapoja.

Esimerkkejä viime vuonna tehdyistä ravitsemussitoumuksista:

ARKEA OY

Sydänmerkkiaterian laajentaminen henkilöstöravintoloihin.

VALIO OY

Suurkeittiöille ja joukkoruokailuun suunnattujen Sydänmerkki-kriteereiden mukaisten reseptien määrään lisääminen.

ATRIA SUOMI

Sitoutuu tuomaan kuluttajan saataville kalavaihtoehtoja aterioissa ja komponenteissa lanseeraamalla uusia tuotteita niin kuluttaja- kuin ammattikeittiöihin.

COMPASS GROUP FINLAND

Ravitsemussuositusten mukaisten reseptien kehittäminen.

Tuoreet Green deal -sopimukset ratkovat täsmähaasteita

GREEN DEAL -
SOPIMUKSET SAIVAT
VUONNA 2022

28

UUTTA LIITTYJÄÄ

MIKÄ ON GREEN DEAL?

Green deal on vapaaehtoinen sopimus valtion ja elinkeinoelämän tai esimerkiksi kuntasektorin välillä. Tavoitteena on yhdessä edistää kestävä kehityksen tavoitteita. Green deal -sopimusten avulla:

- Etsitään ratkaisuja muun muassa ilmastohaasteisiin vastaamiseen ja kiertotalouden edistämiseen Suomessa. Sopimusten avulla voidaan tehostaa lainsäädännön toimeenpanoa tai täydentää lainsäädäntöä.
- Sopimuksissa voidaan esimerkiksi asettaa lainsäädäntöä ankarampia tavoitteita sekä toteuttaa tiettyjen tavoitteiden saavuttaminen ilman lisäsääntelyä.
- Yksittäiset yritykset ja yhdistykset voivat liittyä sopimukseen tekemällä sitoumuksen sitoumus2050.fi-sivustolla.

Green deal -sopimuksia on laadittu seuraavista teemoista:

- ✓ [Muovikassien vähentäminen](#)
- ✓ [Autoala](#)
- ✓ [Öljyjätehuolto](#)
- ✓ [Työkoneala](#)
- ✓ [Kestävä purkaminen](#)
- ✓ [Päästötön työmaa](#)
- ✓ [Kestävät hankinnat varhaiskasvatuksessa](#)
- ✓ [Rakentamisen muovit](#)
- ✓ [Yhdyskuntajäteveden puhdistaminen](#)
- ✓ [Muoviset annospakkaukset](#)

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumus: Hiilineutraalisuutta ja kiertotaloutta edistämässä

UUSI KAUSI
2022-2026
KÄYNNISTYI

Elintarvikeala solmi toisen materiaalitehokkuuden sitoumuksen vuosille 2022–2026.

Sitoumukseen liittyvät yritykset valitsevat toimintansa kannalta mielekkäimmät toimet, joilla ne tehostavat materiaalien käyttöä ja vähentävät esimerkiksi ruokahävikkiä ja muovin käyttöä elintarvikepakkauksissa.

Sitoumukset julkaistaan ja raportoidaan Sitoumus2050.fi – palvelussa.

Sitoumuksessa mukana olevat yritykset onnistuivat ensimmäisellä sitoumuskaudella 2019-2021 vähentämään ruokahävikkiään lähes 12 miljoonaa kiloa ja saavuttivat materiaalitehokkuustoimilla yli 17 miljoonan euron kustannussäästöt.

Elintarvikealan materiaalitehokkuuden sitoumuksen ovat 1.5.2023 mennessä tehneet:

Anora Group Oyj
Arla Oy
Atria Suomi Oy

Compass Group Oy
HKScan Finland Oy
Oy Karl Fazer Ab

Kesko Oyj
Lidl Suomi
MenuMAT Oy

Restel Oy
Semma Oy
S-ryhmä
Tokmanni Oy

Ympäristömerkkisitoumus:

Uusin sitoumustyyppi kannustaa hankkimaan ympäristöä vähemmän kuormittavia tuotteita ja palveluita

Loppuvuonna 2022 julkaistu Ympäristömerkkisitoumus on tarkoitettu työkaluksi hankintayksiköille ja hankintoja tekeville yksityissektorin toimijoille. Sen tavoitteena on kannustaa organisaatioita hankkimaan ympäristöä vähemmän kuormittavia tuotteita ja palveluita sekä motivoida yrityksiä tuomaan markkinoille kestävämpiä vaihtoehtoja.

Ympäristömerkkisitoumuksen tekijä sitoutuu edistämään virallisten ympäristömerkkien käyttöä hankinnoissaan. Sitoumuksen visio on, että tulevaisuudessa yhä useampi hankintoja tekevä organisaatio edellyttää hankittavalta tuotteelta tai palvelulta kolmannen osapuolen valvomaa luotettavaa ympäristömerkkiä.

Sitoumukset julkaistaan ja raportoidaan Sitoumus2050.fi –palvelussa.

Ympäristömerkkisitoumuksen ovat 1.5.2023 mennessä tehneet

Warner Music Finland	If Vakuutus
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuluttajaliitto

Sitoumus tuo monia hyötyjä

Tavoitteellinen ja mitattava sitoumus on hyvä työkalu organisaation toiminnan kehittämisessä.

Toimenpidesitoumuksen tehneistä tahoista *

97 % mielestä sitoumus edistää kestävän kehityksen toteutumista omassa toiminnassa

92 % mukaan sitoumus auttaa olemaan oman toimialan edelläkävijä

89 % sanoo, että sitoumuksesta on hyötyä maineelle

77 % kokee sitoumuksen auttavan verkostoitumisessa

81 % saa sitoumuksesta apua markkinointiin

[Kestävän kehityksen edistämiseen tarvitaan lisäpotkua – toimenpidesitoumuksissa paljon potentiaalia VNTEAS Lyytikäinen et al. 2017 >](#)

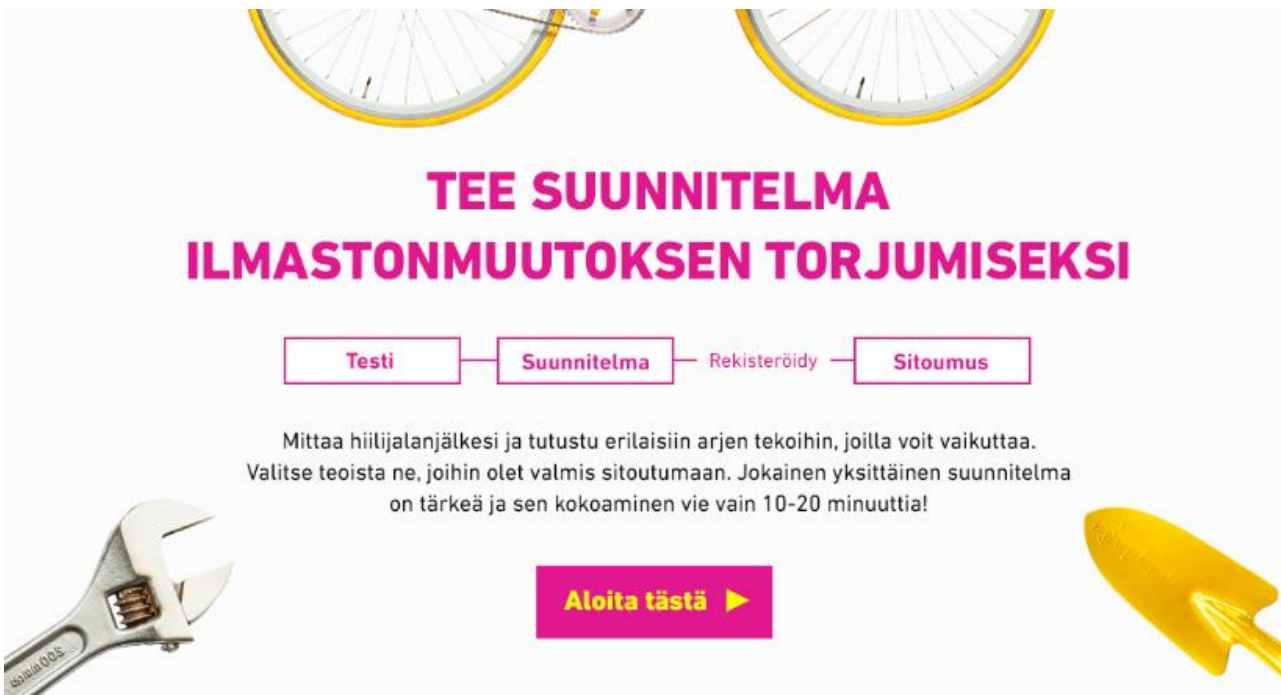
Yli 100 000 suomalaista on selvittänyt Elämäntapatestillä oman hiilijalanjälkensä

115 651
ELÄMÄNTAPATESTIÄ

Oma hiilijalanjälki kiinnostaa suomalaisia. Yli 100 000 suomalaista on jo tehnyt Sitran tuottaman Kestävät elämäntavat -testin Sitoumus2050 -palvelussa.

Testi antaa arvion oman kulutuksen hiilijalanjäljestä ja ehdottaa toimenpiteitä sen vähentämiseksi. Yli 1500 suomalaista on tehnyt myös kestävän elämäntavan sitoumuksen ja on ottanut julkiseksi tavoitteeksi oman hiilijalanjäljen pienentämisen.

Testi siirtyy vuonna 2023 Sitran ylläpitämään palveluun ja laajenee kansainvälisesti.

**TEE SUUNNITELMA
ILMASTONMUUTOKSEN TORJUMISEKSI**

Testi — Suunnitelma — Rekisteröidy — Sitoumus

Mittaa hiilijalanjälkesi ja tutustu erilaisiin arjen tekoihin, joilla voit vaikuttaa.
Valitse teoista ne, joihin olet valmis sitoutumaan. Jokainen yksittäinen suunnitelma on tärkeä ja sen kokoaminen vie vain 10-20 minuuttia!

Aloita tästä ►

Tule mukaan, tee sitoumus

Näin teet sitoumuksen kolmella selkeällä askeleella Sitoumus2050.fi-palvelussa.

1

VALITSE TAVOITTEET JA TEE SITOUMUS

Valitse organisaatiollesi olennainen yksi tai useampi kestävä kehityksen tavoite ja sille sopiva sitoumustyyppi. Sitoutudu konkreettisiin toimenpiteisiin valittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Aseta tavoitteet ja mittarit.

2

TOTEUTA

Julkaise sitoumus Sitoumus2050.fi-palvelussa. Viesti sitoumuksesta sidosryhmien kanssa. Lunasta sitoumus käytännön teoilla.

3

MITTAA

Mittaa edistymistä ja raportoi Sitoumus2050-palvelussa. Palvelu lähettää muistutuksia määrittelemälläsi aikavälillä.

TEE KATTOSITOUMUS

Tee oma toimenpidesitoumus ja kutsu valitsemasi kumppanit toteuttamaan yhteisiä kestävä kehitystä toteuttavia tavoitteita. Asettakaa yhteiset tavoitteet ja seurantaan helpottavat mittarit.

Jos tarvitset apua sitoumukset tekemisessä, ota yhteyttä:

sitoumus2050@motiva.fi
kestavakehitys.vnk@gov.fi